

Provinciale Staten

Clustercode NW
Ons kenmerk DOC-00570944
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 21 november 2023
Verzonden 22 november 2023

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : R. Franssen
Fractie : Boer Burger Beweging
Inzake : Landelijke vrijstellingslijst diersoorten

Graag attendeer ik u op motie 36410-XIV-9¹, ingediend door de Partij voor de Dieren (lid Akerboom), die onlangs door de Tweede Kamer is aangenomen. Aangezien de motie oproept om een aantal diersoorten van landelijke vrijstellingslijst af te halen zal deze ook gevolgen zal hebben voor onze provincie. Constateerde dat, indien deze soorten in hun voortbestaan bedreigd zouden worden en door de Minister daadwerkelijk van de landelijke vrijstelling gehaald worden, het risico zéér groot is dat deze soorten (houtduif, zwarte kraai, kauw, konijn en vos), niet langer beheerbaar zijn voor schadepreventie. Hierdoor is het aannemelijk dat de schades fors oplopen. Schades (aan kwetsbare fauna bv korenwolf en weide- en akkervogels, kiemende gewassen, bollen, groeten en fruit) veroorzaakt door deze diersoorten zullen in tegenstelling tot nu, door Bij12 opgenomen en afgehandeld moeten worden.

Vraag 1

Is er bij Gedeputeerde Staten bekend hoe omvangrijk deze schade in Limburg momenteel is?

Antwoord

De exacte hoogte van de schade aan gewassen in euro's, veroorzaakt door houtduif, zwarte kraai, houtduif en konijn, is niet bekend. Dit komt omdat in onze provinciale "beleidsregels tegemoetkoming faunaschade" is opgenomen dat er voor vrijgestelde soorten, geen tegemoetkoming in de schade door de provincie wordt uitgekeerd, omdat er voldoende mogelijkheden zijn om de soorten te bestrijden. Er worden dan ook geen taxaties uitgevoerd waarmee de schade inzichtelijk kan worden gemaakt.

---

¹ Link : <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z17180&did=2023D41836>

Het komt incidenteel wel voor dat schade door toedoen van soorten van de landelijke vrijstellingslijst als 'bijvangst' worden opgenomen in een schadetaxatie bij andere soorten. Momenteel is er als bijvangst bij 3 taxaties in Limburg in gerst en tarwe schade getaxeerd voor in totaal aan ongeveer € 870,- veroorzaakt door de houtduif en zwarte kraai,

Vraag 2

Wat is de prognose van de schade nadat de vrijstelling niet meer van toepassing is. Op welke wijze denkt Gedeputeerde Staten de schade, die ontstaat nadat er geen beheer meer mogelijk is, van de in de motie genoemde soorten (bv houtduif, zwarte kraai en kauw), te gaan vergoeden?

Antwoord

Daar is geen prognose over te geven. Of er schade ontstaat is van meerdere factoren afhankelijk, namelijk de grootte van de populatie, de gewassen die worden verbouwd en de mogelijkheden zoals vermeld in de BIJ12 Faunaschade preventiekits om preventieve maatregelen te nemen. Grondgebruikers zijn immers in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het voorkomen of beperken van faunaschade. Om voor tegemoetkoming in faunaschade in aanmerking te komen is het nemen van niet-dodelijke preventieve maatregelen daarom in de meeste gevallen vereist.

Bij de hoogte van tegemoetkoming in de schade speelt ook de prijs van de gewassen een belangrijke rol. De verwachting is wel dat de schade gaat toenemen omdat de populaties van deze algemeen voorkomende diersoorten in Limburg kunnen gaan groeien en de dieren niet meer worden weggenomen of verjaagd met het geweer. Ook zien we de (droge stof) prijzen van gewassen de laatste jaren stijgen. Schades zijn vooral te verwachten in Limburg bij vollegrondsgroenten, tarwe en gerst gezien de schademeldingen in de provincies Friesland, Noord- en Zuid-Holland en mogelijk bij rijpend fruit.

Momenteel worden als gevolg van de uitspraak van de Raad van State van 19 april 2023 wel tegemoetkomingen voor faunaschade aan gewassen verleend in Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland. Dit vanwege dat in de faunabeheerplannen van deze provincies de landelijke vrijstellingen onvoldoende zijn onderbouwd, en dus niet zijn goedgekeurd. Deze provincies vergoeden daarom faunaschade aan gewassen. In Limburg speelt dit niet omdat we beschikken over een onherroepelijk goedgekeurd faunabeheerplan 2020-2026.

In Noord-Holland zijn tot heden 145 meldingen gedaan aan schades door Canadese gans, kauw, zwarte kraai en houtduif met een getaxeerd bedrag van ruim € 1.3 miljoen, met name is er gewasschade aan bloemkool, broccoli, sla en tarwe door de houtduif. In Zuid-Holland zijn er 275 schademeldingen met een totaal aan € 97.000,- aan getaxeerde schade aan met name aan tarwe. In Friesland zijn er tot heden in 2023 15 meldingen met een totaal aan € 7.700,- aan getaxeerde schade met name ook aan tarwe. De provincie heeft op basis van het faunabeheerplan 2020-2026 ontheffingen verleend om (dreigende) gewasschade en schade aan kwetsbare fauna te voorkomen voor de soorten houtduif, kauw, zwarte kraai, konijn en vos. Verleend zijn de volgende ontheffingen:

- Houtduif aanvullende middelen (2021-14);
- Kauw vangkooi gewasschade (2021-21);
- Zwarte kraai vangkooi gewasschade (2021-23);
- Zwarte kraai vangkooi predatorenbeheer soortenbescherming (2021-24) t.b.v. weide- en akkervogels;
- Konijn gewasschade (2021-34);
- Vos predatorenbeheer soortenbescherming (2021-36) t.b.v. hamster, patrijs en weidevogels.

De houtduif staat op de landelijke wildlijst en kan via de benuttingsjacht nog gedood worden in de periode van 15 oktober t/m 31 december. Dus hiervan wordt minder schade verwacht.

LNV brengt samen met IPO in kaart wat de impact van de sluiting van de jacht maar ook het vervallen van de vrijstellingslijst zal zijn op o.a. schade en beheer. De provincies zijn van mening dat de tegemoetkoming zou moeten worden verleend door de Minister als de vrijstellingen niet meer van toepassing zijn, omdat zij de vrijstelling bepaalt.

Vraag 3

De populaties, genoemd in de motie, zullen in aantal toenemen. Direct hiermee in verband is de vraag naar voedsel voor deze populaties. Een groot deel van het aanbod van voedsel voor bv vos, kraai en kauw is, te vinden in de kuikens en jongen van andere diersoorten. Deze ontwikkeling zal een negatieve invloed op de biodiversiteit hebben en mogelijk een verarming van de huidige lokale fauna.

Welke zienswijze heeft Gedeputeerde Staten ten aanzien van het verstrekken van subsidies ter bescherming van de populaties die in hun bestaan bedreigt worden (bv. korenwolf en patrijs) en anderzijds de ongeremde groei van een bestaande predator en de (door de motie) nieuw te beschermen predatoren?

Antwoord

De provincies zijn vanuit de Wet natuurbescherming verantwoordelijk voor het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren. Hiervoor verlenen we subsidies vanuit de actieve soortenbescherming en het agrarisch natuurbeheer (patrijs, korenwolf maar ook bijvoorbeeld weidevogels).

De belangrijkste maatregel is het behoud en herstel van het leefgebied en waar dat kan, de inzet van preventie (bijv. het plaatsen van rasters). Indien de populaties van bedreigde soorten zodanig klein zijn geworden dat ze zichzelf niet meer kunnen weren tegen predatoren kan ook aanvullend predatiebeheer worden toegepast. Hiervoor kunnen en zijn ontheffingen worden verleend op basis van het Faunabeheerplan 2020-2026.

Overigens zullen predatoren niet ongeremd groeien. Natuurlijke mechanismen zullen de groei reguleren zoals ziekte, schaarste aan voedsel, territoriumgrootte en habitatverandering door bijvoorbeeld klimaatverandering.

Vraag 4

In de motie wordt gerefereerd aan het feit dat, de in de motie genoemde soorten, “in hun voortbestaan worden bedreigd” en dat de landelijke vrijstelling niet voldoende onderbouwd is. Kan Gedeputeerde Staten navragen bij de minister op welke wijze dit “voortbestaan in hun bestaan” vastgesteld is en door welke organisatie deze conclusie getrokken is?

Antwoord

De minister heeft de Staat van Instandhouding (SVI) voor wat betreft de vogelsoorten Canadese gans, houtduif, zwarte kraai en kauw laten vaststellen door Sovon (zie het rapport Sovon vogelonderzoek Nederland 2022/37²). De SVI wordt bepaald op basis van vier factoren: verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief.

- De SVI van de houtduif als broedvogel wordt beoordeeld als matig ongunstig, en als niet-broedvogel als zeer ongunstig.
- De SVI van de kauw als broedvogel wordt beoordeeld als gunstig, en als niet-broedvogel matig ongunstig
- De SVI van de zwarte kraai als standvogel wordt beoordeeld als gunstig
- De SVI van de Canadese gans wordt beoordeeld als gunstig.

Voor wat betreft de zoogdieren heeft de minister de SVI door Wageningen Environmental Research laten vaststellen op basis van de vier factoren verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief (zie het rapport Staat van instandhouding Vos (rapport 3190, augustus 2022).³ en Staat van instandhouding Haas en Konijn (rapport 3153, maart 2022).⁴

- De SVI van de vos wordt als gunstig beoordeeld
- De SVI van het konijn wordt als zeer ongunstig beoordeeld, overigens ook van de haas (de haas is niet landelijk vrijgesteld).

Vraag 5

Verder graag een duiding van de punten die “niet voldoende” onderbouwd zijn. Welke onderdelen van de landelijke vrijstelling zijn niet voldoende onderbouwd? Deze onderbouwing zal immers ook in Limburg van belang zijn om het nieuwe faunabeheerplan te zijner tijd op te stellen.

Antwoord

In beginsel is het vanuit Europese en Nederlandse wet- en regelgeving verboden om deze dieren te doden.

Een ontheffing of een vrijstelling van deze verboden wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig in het kader van een in de Wet natuurbescherming bepaald belang zoals voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en ter bescherming van flora of fauna;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

De Raad van State heeft geoordeeld dat zowel voor provinciaal vrijgestelde soorten als de landelijke vrijgestelde soorten onvoldoende is onderbouwd dat de vrijgestelde diersoorten belangrijke of ernstige schade veroorzaken, dat er geen andere bevredigende oplossingen/effectieve middelen zijn om schade te voorkomen en dat de SVI van de betreffende soorten niet in het geding komt.

---

² Staat van instandhouding van de vogelsoorten op de landelijke vrijstellingslijst. ([Staat van instandhouding van de vogelsoorten op de landelijke vrijstellinglijst | Sovon Vogelonderzoek](#)).

³ [Staat van instandhouding vos — Research@WUR](#)

⁴ [Staat van instandhouding haas en konijn — Research@WUR](#)

⁵ [Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit \(XIV\) en het Diergezondheidsfonds \(F\) voor het jaar 2023 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Op basis van de door de Minister opgestelde rapporten is ook duidelijk geworden dat een aantal vrijgestelde soorten niet (meer) in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Hierdoor kunnen de provincies deze soorten ook wettelijk gezien niet meer vrijstellen. De Minister heeft daarom al aangegeven dat ze het totale stelsel van jacht- en schadebestrijding wil herzien⁵.

Provincies hebben de bevoegdheid op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan om in het kader van schadebestrijding en beheer vrijstellingen te geven van de verboden en ontheffingen te verlenen van (verbods)bepalingen gesteld in de Wet natuurbescherming.

Naast dat voor het verlenen van een ontheffing aan elk van de voorwaarden moet worden voldaan is ook voor een goede onderbouwing van ontheffingen het noodzakelijk dat alle schades van diersoorten geregistreerd gaan worden. Via Bij12 lopen hierover gesprekken met de Minister.

Gedeputeerde staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburgs
Parlement

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht, 21-10-2023

Onderwerp: Schriftelijke vragen BBB – Franssen inzake landelijke vrijstellingslijst diersoorten

Geacht College,

Graag attendeer ik U op motie 36410-XIV-9, ingediend door de Partij voor de Dieren (lid Akerboom), die onlangs door de Tweede Kamer is aangenomen. Aangezien de motie oproept om een aantal diersoorten van landelijke vrijstellingslijst af te halen zal deze ook gevolgen zal hebben voor onze provincie.

Link : <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z17180&did=2023D41836>

Constateerde dat, indien deze soorten in hun voortbestaan bedreigd zouden worden en door de Minister daadwerkelijk van de landelijke vrijstelling gehaald worden, het risico zéér groot is dat deze soorten (houtduif, zwarte kraai, kauw, konijn en vos), niet langer beheerbaar zijn voor schadepreventie. Hierdoor is het aannemelijk dat de schades fors oplopen.

Schades (aan kwetsbare fauna bv korenwolf en weide- en akkervogels, kiemende gewassen, bollen, groeten en fruit) veroorzaakt door deze diersoorten zullen in tegenstelling tot nu, door Bij12 opgenomen en afgehandeld moeten worden.

1. Is er bij Gedeputeerde Staten bekend hoe omvangrijk deze schade in Limburg momenteel is?
2. Wat is de prognose van de schade nadat de vrijstelling niet meer van toepassing is. Op welke wijze denkt Gedeputeerde Staten de schade, die ontstaat nadat er geen beheer meer mogelijk is, van de in de motie genoemde soorten (bv houtduif, zwarte kraai en kauw), te gaan vergoeden ?

De populaties, genoemd in de motie, zullen in aantal toenemen. Direct hiermee in verband is de vraag naar voedsel voor deze populaties. Een groot deel van het aanbod van voedsel voor bv vos, kraai en kauw is, te vinden in de kuikens en jongen van andere diersoorten.

DE STEM VAN EN VOOR HET PLATTELAND

boerburgerbeweging.nl

Deze ontwikkeling zal een negatieve invloed op de biodiversiteit hebben en mogelijk een verarming van de huidige lokale fauna.

3. Welke zienswijze heeft Gedeputeerde Staten ten aanzien van het verstrekken van subsidies ter bescherming van de populaties die in hun bestaan bedreigt worden (bv. korenwolf en patrijs) en anderzijds de ongeremde groei van een bestaande predator en de (door de motie) nieuw te beschermen predatoren?
4. In de motie wordt gerefereerd aan het feit dat, de in de motie genoemde soorten, “in hun voortbestaan worden bedreigd” en dat de landelijke vrijstelling niet voldoende onderbouwd is.
Kan Gedeputeerde Staten navragen bij de minister op welke wijze dit “voortbestaan in hun bestaan” vastgesteld is en door welke organisatie deze conclusie getrokken is?
5. Verder graag een duiding van de punten die “niet voldoende” onderbouwd zijn.
Welke onderdelen van de landelijke vrijstelling zijn niet voldoende onderbouwd?
Deze onderbouwing zal immers ook in Limburg van belang zijn om het nieuwe fauna-beheerplan te zijner tijd op te stellen.

De motie, het verzoek om de houtduif, kraai, kauw, konijn en vos van de landelijke vrijstelling-lijst te halen, lijkt een redelijk onschuldige motie. Echter de groeiende negatieve effecten op de natuur, de schade aan gewassen, de schade-uitkeringen en overlast voor onze inwoners, die de genoemde soorten met zich meebrengen is aanzienlijk. Wij, fractie BBB Limburg, zien de beantwoording de beantwoording op onze vragen met belanstelling tegenmoet, en gaan er van uit dat we deze binnen de daarvoor gestelde termijn zullen ontvangen.

Met vriendelijke groet,

René Franssen
Fractie BBB Limburg

